

Босна и Херцеговина
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД
Број: 11 0 У 028932 22 Увп
Бања Лука, 13.4.2023. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Едине Чупељић, председника вијећа, Страхиње Ђурковића и Смиљане Мрше чланова вијећа, уз учешће Маје Савић као записничара, у управном спору по тужби М.Ј. из Н., заступан по пуномоћнику Г.М., адвокату из Б. (у даљем тексту: тужилац), против рјешења број ... од 22.02.2021. године туженог Фонда..., у предмету остваривања права на сразмјерни дио старосне пензије, одлучујући о захтјеву тужиоца за ванредно преиспитивање пресуде Окружног суда у Бањој Луци број 11 0 У 028932 21 У од 26.4.2022. године, на нејавној сједници вијећа одржаној 13.4.2023. године донио је

ПРЕСУДУ

Захтјев се уважава, пресуда Окружног суда у Бањој Луци број 11 0 У 028932 21 У од 26.04.2022. године, се преиначава на начин да се тужба уважава и оспорени акт поништава.

Обавезује се тужени да тужиоцу исплати трошкове управног спора у износу од 1.955,00 КМ, у року од 30 дана од пријема ове пресуде под претњом принудног извршења, док се са вишком захтјева тужилац одбија.

Образложење

Побијаном пресудом одбијена је тужба против оспореног акта којим је одбијена жалба тужиоца изјављена против рјешења Фонда, Филијала Б. број горњи од 22.01.2021. године. Тим рјешењем одбијен је захтјев тужиоца за остваривање права на сразмјерни дио старосне пензије.

Одбијање тужбе образложено је разлозима да тужилац на дан подношења захтјева 15.4.2020. године нема навршених 65 година живота, већ има 64 године 11 мјесеци и 28 дана, па да не испуњава услове из члана 41 Закона о пензијском и инвалидском осигурању („Службени гласник РС“ број 134/11, 82/13, 103/15, 111/21 и 15/22, у даљем тексту: Закон о ПИО) за остваривање права на старосну пензију јер има навршених 23 године и 13 дана, а не испуњава ни услов из одредбе члана 178 став 1 тачка в) тог закона јер нема остварен пензијски стаж у трајању од 40 година. Чињеница да је према закону Републике Србије могуће поднијети захтјев за остваривање права на старосну пензију прије законом прописаног услова у погледу година живота што није случај према нашем законодавству, а полазећи од тога да свака држава потписница Споразума примјењује своје законске прописе то се онда основано може закључити да оно што је признато по законодавству стране државе потписнице није могуће признати по нашем важећем законодавству јер свака држава потписница примјењује своје прописе.

Благовременим захтјевом за ванредно преиспитивање те пресуде (у даљем тексту: захтјев) тужилац оспорава њену законитост због повреде закона, општег акта или прописа. Истиче да је тужилац захтјев за остваривање права на сразмјеран дио старосне пензије поднио код Покрајинског фонда у Новом Саду 15.4.2020. године, те да је тај захтјев упућен фонду ПИО/МИО Федерације БиХ у Мостару који је закључком од 14.12.2020. године одбачен и достављен Фонду ..., што значи да је тужени захтјев запримио након 14.12.2020. године, а тужилац је 17.4.2020. године навршио 65 година живота. Напомиње да је Покрајински фонд Нови Сад рјешењем од 03.02.2021. године признао тужиоцу право на старосну пензију почев од 17.4.2020. године када је тужилац напунио 65 година живота иако је захтјев поднесен 15.4.2020. године. Позива се на одредбу члана 83 Закона о пензијском и инвалидском осигурању Републике Србије („Сл. гласник Републике Србије“, број 34/03-86/19) којим је прописано да се права из ПИО остварују од поднијетог захтјева, а најраније 6 мјесеци прије тог дана. Позива се на став изнесен у пресуди Врховног суда Републике Српске број 11 0 У 016098 16 Увп од 15.3.2018. године. Нижестепени суд је занемарио чињеницу да је тужилац захтјев поднио Покрајинском фонду у Новом Саду по прописима Републике Србије, а да је захтјев прослијеђен туженом након што је Фонд ПИО/МИО Федерације БиХ у Мостару закључком од 14.12.2020. године одбацио наведени захтјев па је неспорно да је у вријеме када је захтјев достављен туженом, тужилац имао навршених 65 година живота, при чему ниједан од закона, иако су ова два закона слична, не прописује услов да подносилац захтјева у вријеме подношења захтјева мора имати 65 година живота. Предлаже да се захтјев уважи, побијана пресуда преиначи, а тужени обавезе да тужиоцу надокнади трошкове подношења захтјева као и трошкове судске таксе.

Тужени у одговору на захтјев понавља наводе из оспореног акта и предлаже да се захтјев одбије.

Размотривши захтјев, одговор туженог, побијану пресуду и остале прилоге у списима предмета, на основу члана 39 Закона о управним споровима („Сл. гласник РС“ број 109/05 и 63/11, у даљем тексту: ЗУС), одлучено је као у изреци пресуде из следећих разлога:

Из података списка произлази да је тужилац Покрајинском фонду, Филијала Нови Сад дана 15.4.2020. године поднио захтјев за остваривање права на сразмјерни дио старосне пензије и да му је рјешењем тог органа од 03.02.2021. године признато право на сразмјерни дио старосне пензије почев од 17.4.2020. године у износу од 9.908,36 динара мјесечно. У међувремену је захтјев за остваривање сразмјерног дијела старосне пензије у БиХ упућен Фонду ПИО/МИО Федерације БиХ у Мостару који је закључком од 14.12.2020. године одбацио захтјев због ненадлежности и исти доставио Фонду ... на одлучивање. Првостепеним рјешењем одбијен је захтјев тужиоца уз образложење да на дан подношења захтјева не испуњава услове за старосну пензију, односно да нема навршених 65 година живота, већ да има навршених 64 године 11 мјесеци и 29 дана. Оспореним актом одбијена је жалба, а побијаном пресудом је одбијена тужба и одржан на снази оспорени акт из разлога који су наведени у уводном дијелу образложења ове пресуде.

Побијана пресуда није правилна.

Према одредбама члана 34 став 3 Уговора о социјалном осигурању између Савезне Републике Југославије и Босне и Херцеговине („Сл. гласник БиХ – Међународни уговори, број 16/03 – у даљем тексту: Уговор) захтјев, изјаве или правна средства која примјеном правних прописа једне државе уговорнице треба поднијети органу, носиоцу или некој другој надлежној служби те државе уговорнице, могу се, у истом року, поднијети одговарајућем органу, носиоцу или некој другој надлежној служби друге државе уговорнице.

Сходно одредби члана 84 Закона о ПИО Републике Србије, права из пензијског и инвалидског осигурања остварују се од дана поднијетог захтјева, а најраније 6 мјесеци од тог дана, док је чланом 82 а) истог закона регулисано да се право на старосну пензију и превремену старосну пензију остварује послије престанка осигурања, док је одредбом члана 131 став 1 Закона о ПИО прописано да право на старосну пензију осигураник има од првог наредног дана након престанка осигурања под условом да је захтјев за остваривање права поднесен у року од 3 мјесеца од престанка осигурања, а ставом 2 овог члана је дефинисано ако је захтјев за остваривање права поднесен послије истека рока из става 1 овог члана, право на старосну пензију осигураник има од дана подношења захтјева и за 3 мјесеца уназад ако су на тај дан испуњени услови за остваривање права.

Дакле, тужилац је захтјев Покрајинском фонду, Филијала Нови Сад поднио 15.4.2020. године, а затим је захтјев упућен Фонду ПИО/МИО Федерације БиХ у Мостару који је закључком од 14.12.2020. године одбацио захтјев због ненадлежности и исти доставио Фонду... на одлучивање. Од стране Покрајинског фонда, Филијала Нови Сад рјешењем од 03.02.2021. године тужиоцу је признато право на сразмјерни дио старосне пензије почев од 17.4.2020. године када је навршио 65 година живота.

Овдје је релевантно да ли је тужилац у моменту достављања захтјева туженом, односно у моменту одлучивања о том захтјеву испуњавао услове за остваривање права на сразмјерни дио старосне пензије, с обзиром да је одредбом члана 34 став 3 Уговора прописано да се захтјеви, изјаве или правна средства, која примјеном правних прописа једне државе уговорнице треба поднијети органу, носиоцу или некој другој надлежној служби те државе уговорнице, могу се, у истом року, поднијети одговарајућем органу, носиоцу или некој другој надлежној служби друге државе уговорнице.

Одредбом члана 41 став 1 Закона о ПИО прописано је да право на старосну пензију има осигураник када наврши 65 година живота и најмање 15 година стажа осигурања.

Како је тужилац на дан достављања захтјева туженом Фонду... и одлучивања о захтјеву (првостепено рјешење донесено 22.01.2021. године) имао више од 65 година живота те 23 године и 13 дана стажа осигурања онда је испуњавао услове за признавање права на сразмјерни дио старосне пензије будући да је по рјешењу Покрајинског фонда, Филијала Нови Сад од 03.02.2021. године остварио право на сразмјерни дио старосне пензије почев од 17.4.2020. године.

Погрешно је закључивање нижестепеног суда да пропис државе којој је првог поднесен захтјев за остваривање права на пензију није од значаја за остваривање права у другој држави потписници уговора, јер ако прва држава којој је поднесен захтјев омогућава подносиоцу да поднесе захтјев и прије испуњавања услова за остваривање права на старосну пензију у погледу година живота с тим што се право на старосну

пензију признаје од момента испуњавања услова, онда друга држава уговорница примјеном својих прописа одлучује да ли именовани у моменту пријема захтјева и одлучивања о захтјеву испуњава услове за остваривање права на пензију, у овом случају права на сразмјерни дио старосне пензије. Супротно тумачење било би строго формално и супротно пракси Европског суда за људска права у Стразбуру који је у својим бројним пресудама изнио став да права не могу бити теоријска и илузорна већ морају бити примјенива и остварива, као и противно одредби члана 34 став 3 Уговора.

Дакле, одредбе уговора дозвољавају да се захтјев за остваривање права може поднијети и пре испуњавања услова, али се право остварује од момента испуњавања услова у складу са прописима сваке државе уговорнице.

Из података списка поуздано се може закључити да тужилац, на дан када је његов захтјев прослијеђен Фонду ... и када је донесено првостепено рјешење, има навршених 65 година живота што значи да је испунио услове за остваривање права на старосну пензију будући да није спорно да има 23 године и 13 дана стажа осигурања.

Без обзира што је захтјев за остваривање права на сразмјерни дио старосне пензије поднесен 15.4.2020. године у вријеме када тужилац није напунио 65 година живота, не може се занемарити чињеница да је тај захтјев поднесен Покрајинском фонду, Филијала Нови Сад у складу са законодавством Републике Србије, и да је упућен Фонду ПИО/МИО Федерације БиХ у Мостару који је закључком од 14.12.2020. године одбацио тај захтјев због ненадлежности и исти прослиједио Фонду..., па је, у вријеме када је запримљен тај захтјев код туженог као и у вријеме одлучивања, тужилац испуњавао услове за остваривање права на сразмјерни дио старосне пензије.

Из наведених разлога, били су испуњени услови да нижестепени суд тужбу уважи и оспорени акт поништи, јер су били остварени основи из одредбе члана 10 тачка 2 и 4 ЗУС за поништење истог.

Због погрешне примјене материјалног права, оспорени акт о одбијању жалбе тужиоца донесен је на штету тужиоца, па овај суд налази да је побијаном пресудом остварен разлог њене незаконитости из одредбе члана 35 став 2 ЗУС, због чега се захтјев тужиоца, на основу одредаба члана 40 став 1 и 2 тог закона уважава, побијана пресуда преиначавана на начин да се тужба уважава и оспорени акт поништава.

Истина, у спису се затиче и рјешење Филијале Б. под другим бројем од 19.4.2021. године којим се тужиоцу признаје право на сразмјерни дио старосне пензије у износу од 115,36 КМ мјесечно почев од 26.11.2020. године, али то рјешење није предмет преиспитивања у овом управном спору.

Одлука о трошковима поступка заснива се на одредби члана 6 став 1 Закона о измјенама и допунама Закона о управним споровима („Сл. гласник РС“, број 63/11) којом је прописано да странка која изгуби спор дужна је противној странци надокнадити трошкове спора, члану 397 Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“, број 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 и 61/13 – у даљем тексту: ЗПП), којим је прописано да ће суд када преиначи одлуку против које је поднијет правни лијек, одлучити о трошковима поступка и члану 387 истог закона којим је регулисано ако је прописана Тарифа за награде адвоката или за друге трошкове, ови трошкови ће се одмјерити по овој тарифи. Тужилац је поставио захтјев за накнаду трошкова управног спора у износу од 877,50 КМ,

а који се односе на састав тужбе са паушалом 750,00 КМ и трошкови ПДВ у износу од 127,50 КМ, али је тужиоцу досуђен износ од 750,00 КМ јер је исти у сагласности са Тарифом о наградама и накнади трошкова за рад адвоката („Сл. гласник РС“, број 68/05 – у даљем тексту: Тарифа) којом је у Тарифном броју 3 прописано да, за састављање поднеска (тужбе) у управном спору награда износи 300 бодова па како је вриједност бода, у смислу члана 14 став 2 Тарифе, 2,00 КМ онда награда адвоката за састав тужбе износи 600,00 КМ плус паушал од 25% у смислу члана 12 Тарифе што износи 150,00 КМ или укупно 750,00 КМ. Није досуђен износ од 127,50 КМ на име порез на додату вриједност, јер пуномоћник тужиоца није доставио увјерење да је обвезник плаћања овог пореза. Такође тужилац је поставио захтјев за накнаду трошкова састава захтјева у износу од 1316,25 КМ који се односе на састав захтјева у износу од 900,00 КМ, паушала од 25% што износи 225,00 КМ и трошкова ПДВ у износу од 191,25 КМ, али је досуђен износ од 1125,00 КМ, јер пуномоћник тужиоца није приложио доказ (увјерење) да је обвезник плаћања пореза на додату вриједност. Поред овог износа, тужиоцу је досуђен и износ судске таксе на тужбу и пресуду у износу од 40,00 КМ и судске таксе за захтјев у износу од 40,00 КМ, јер су ти трошкови плаћени, тако да је тужиоцу досуђен укупан износ трошкова управног спора од 1.955,00 КМ, док је са вишком захтјева (накнада по основу ПДВ) тужилац одбијен.

Записничар
Маја Савић

Предсједник вијећа
Едина Чупељић

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић